

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ
ЧОРНОБИЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО
ЗАХИСТУ УКРАЇНИ**

Факультет цивільного захисту
Кафедра управління у сфері цивільного захисту

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ
КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ
«КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»**

підготовка здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузь знань 08 «Право»
спеціальність 081 «Право»

м. Черкаси

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України (протокол № 1 від «30» серпня 2022р.)

Ольга ДУЛГЕРОВА

Конституційне право України [методичні вказівки до виконання контрольної роботи для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА.....	5
ФОРМИ І МЕТОДИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	6
ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ....	6
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ...	9
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ.....	10
ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	12
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	23

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Конституційне право України» є дисципліною циклу професійної (обов'язкової) підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Конституційне право України, як навчальна дисципліна, вивчає питання загальної теорії конституційного права, основи конституційного ладу, конституційно-правовий статус людини і громадянина, форми безпосередньої демократії, конституційно-правові основи організації і здійснення державної влади в Україні, територіальний устрій і конституційні основи місцевого самоврядування в Україні.

Метою курсу є вивчення сутності конституційного права України, його принципів та соціального призначення.

Предметом – суспільні відносини, які виникають і діють в процесі здійснення повноважень народу України.

Студент повинен знати:

- ✓ Основні поняття курсу «Конституційне право України»
- ✓ Особливості конституційного процесу в Україні на сучасному етапі.
- ✓ Загальну теорію конституційного права.
- ✓ Засади конституційного ладу України.
- ✓ Засади конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні.
- ✓ Виборчу систему і виборче право України.
- ✓ Конституційно-правові засади органів державної влади.
- ✓ Конституційні засади територіального устрою України.
- ✓ Місцеве самоврядування.

Студент повинен вміти:

- ✓ аналізувати законодавство;
- ✓ застосовувати відповідну нормативно-правову базу;
- ✓ використовувати набуті знання на практиці.

Види занять з навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна складається з лекційних і практичних занять, які підсумовує залік та іспит. Основні розділи та найбільш складні теми розглядаються на лекціях, інші виносяться на практичні заняття та на самостійну роботу студента.

Відповідно до навчального плану здобувачі повинні виконати письмово контрольну роботу.

Терміни виконання контрольної роботи визначені графіком виконання контрольних робіт.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями контрольної роботи, рекомендованою літературою, вивчити їх згідно рекомендацій, які були отримані під час настановних зборів.

У контрольній роботі здобувач повинен продемонструвати знання вивчених питань, уміння виділяти головне, робити висновки. Відповіді на питання мають бути обґрунтованими та містити посилання на використані джерела.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА

Самостійна робота здобувача, відповідно до Державних стандартів освіти, повинна становити не менш як 50% часу, передбаченого для виконання основної освітньої програми з урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо кількості годин аудиторних занять на тиждень.

Самостійна підготовка - це безперервний процес самостійної роботи здобувачів щодо поглиблення та поповнення знань, вмінь та навичок, необхідних для успішного оволодіння знаннями по даній дисципліні та виконання функціональних обов'язків за певними посадами.

Головною метою самостійної роботи здобувача є формування його пізнавальної активності, засвоєння ним основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості.

Основними завданнями самостійної роботи здобувача є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні встановлених стандартів.

Зміст самостійної роботи здобувача визначається навчальною програмою вивчення дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

Обсяги самостійної роботи окремого здобувача можуть значно виходити за межі навчальної програми, якщо це зацікавило його і у нього виникло бажання (потреба) у поглибленні та розширенні знань з даної навчальної дисципліни.

У процесі самостійної роботи здобувачі мають оволодіти вміннями та навичками:

- організації самостійної навчальної діяльності;
- самостійної роботи в бібліотеці з каталогами;
- роботи з навчальною, навчально-методичною, науковою, науково-популярною літературою;
- конспектування літературних джерел;
- роботи з довідковою літературою;
- опрацювання нормативно-правових актів; статистичної інформації тощо.

Самостійна підготовка включає в себе:

- вивчення документів законодавчого і нормативного характеру;
- постійне ознайомлення з новою юридичною, економічною, спеціальною та іншою літературою відповідно до напрямку діяльності.

Вибір питань для самостійного вивчення може бути обумовлений зацікавленістю здобувача, його прагненням до поглиблення своїх знань і навичок напрямку діяльності, а також виходячи з необхідності ліквідувати прогалини в знаннях, що можуть призвести до помилок у роботі.

Викладач може дати здобувачу індивідуальне завдання, вказавши, яку літературу необхідно вивчити і встановити строк, необхідний для цього, або запропонувати підготувати реферат по обумовленій темі, скласти проект документа. У такому разі план самостійної підготовки розробляється здобувачем і затверджується викладачем.

Самостійному вивченню здобувачами курсу чи окремих його тем передують оглядові лекції, на яких розглядаються завдання та послідовність вивчення курсу, найбільш важливі та проблематичні аспекти дисципліни, особливості їхнього вирішення у сучасних умовах глобалізації освітньої діяльності.

ФОРМИ І МЕТОДИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння здобувачами тем, передбачених програмою дисципліни «Конституційне право України».

Одним з методів контролю знань дисципліни «Конституційне право України» є контрольна робота здобувача.

Форма підсумкового контролю - екзамен.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет, метод, поняття конституційного права України як галузі права.
2. Система конституційного права: поняття системи конституційного права; інститути конституційного права; конституційно-правові норми; структура, зміст, класифікація.
3. Джерела конституційного права: поняття і зміст; види джерел, юридична природа джерел конституційного права.
4. Конституційно-правові відносини: поняття і види конституційно-правових відносин, об'єкти конституційно-правових відносин; юридичні факти в конституційному праві.
5. Поняття і предмет науки конституційного права України.
6. Система науки конституційного права.
7. Методологія науки конституційного права. Конституційне право як навчальна дисципліна.
8. Поняття і основні властивості Конституції України. Конституціоналізм як загальна теорія конституції.
9. Основні етапи становлення Конституції України. Загальна характеристика Конституції України 1996 року.
10. Функції Конституції.

11. Реалізація Конституції.
12. Правова охорона Конституції України.
13. Конституційно-правова відповідальність.
14. Підготовка, прийняття та зміна Конституції.
15. Конституційна реформа в Україні.
16. Загальні засади – форма вираження конституційного ладу України.
17. Ознаки конституційного ладу України.
18. Основні принципи конституційного ладу України.
19. Людина, її права і свободи – найвища соціальна цінність і визначальний принцип засад конституційного ладу.
20. Конституційне закріплення суверенітету українського народу.
21. Характеристика української держави як суверенної, демократичної, соціальної і правової.
22. Політичні та економічні засади конституційного ладу.
23. Ідеологічний і політичний плюралізм.
24. Конституційно-правове регулювання державних символів України.
- Конституційне закріплення мовної політики в Україні.
25. Правові засади захисту конституційного ладу України.
26. Поняття конституційно-правової відповідальності, її місце в системі юридичної відповідальності.
27. Правові механізми захисту Конституції України і конституційного ладу.
28. Значення конституційно - правової відповідальності.
29. Поняття державного ладу України.
30. Принципи державного ладу України.
31. Механізм Української держави.
32. Основні функції Української держави.
33. Поняття і сутність суспільного ладу.
34. Основні принципи суспільного ладу.
35. Система суспільного ладу.
36. Конституційні основи взаємовідносин держави і громадянського суспільства.
37. Правовий статус об'єднань громадян, принципи їх організації і функціонування.
38. Компетенція об'єднань громадян.
39. Правові засади контролю держави за організацією і діяльністю громадських формувань.
40. Конституційно-правовий статус політичних партій.
41. Види релігійних організацій в Україні та їхній правовий статус.
42. Причини взаємовідносин держави і релігійних організацій.
43. Правовий статус людини і громадянина як інститут конституційного права.
44. Поняття і види основних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина в Україні.
45. Громадянські права і свободи людини.
46. Політичні права і свободи громадян України.
47. Економічні, соціальні і культурні права й свободи людини та громадянина.

48. Конституційні обов'язки людини і громадянина.
49. Механізм реалізації і гарантії прав і свобод людини і громадянина.
50. Співвідношення міжнародно-правового і національного регулювання прав і свобод людини та забезпечення міжнародних стандартів прав і свобод людини в Україні.
51. Поняття громадянства і належність до громадянства України.
52. Характеристика законодавства України про громадянство.
53. Основні політико-правові принципи громадянства України.
54. Набуття громадянства України.
55. Припинення громадянства України.
56. Органи, які беруть участь у вирішенні питань громадянства, їхня компетенція.
57. Процедури з питань громадянства.
58. Документи, що підтверджують громадянство України.
59. Загальна характеристика законодавства про правовий статус національних меншин.
60. Поняття «національні меншини», особливості їхнього правового статусу.
61. Права національних меншин і гарантії їх дотримання їх в умовах формування в Україні правової, демократичної, соціальної держави.
62. Характеристика законодавства України, що регулює правовий статус іноземців і біженців.
63. Особливості правового статусу іноземців. Підстави набуття та особливості правового статусу біженців.
64. Поняття прямого народовладдя.
65. Основні форми безпосередньої демократії.
66. Класифікація форм безпосередньої демократії за результатами діяльності, механізмом діяльності, правовими засадами, територіальною ознакою та суб'єктами.
67. Поняття виборів.
68. Становлення інституту виборів.
69. Загальна характеристика виборчої системи України.
70. Принципи виборів.
71. Види виборів і виборчих систем.
72. Виборчий процес і його стадії. Відповідальність за порушення виборчого законодавства України.
73. Поняття і види референдумів. За територіальною ознакою: всеукраїнські, місцеві; за предметом: обов'язковий, факультативний; за змістом предмету: конституційний, законодавчий; повторний і новий референдум.
74. Принципи і порядок проведення референдумів. Відповідальність за порушення порядку проведення референдуму.
75. Державна влада як інститут конституційного права.
76. Теорія і практика співвідношення в Конституції України принципів народного суверенітету і розподілу державної влади в Україні.
77. Конституційні загальні засади закріплення, організації та здійснення державної влади в Україні.
78. Поняття, система та види органів державної влади.

79. Парламент – Верховна Рада – єдиний орган законодавчої влади в Україні.
80. Порядок формування Верховної Ради України, її органів та державних органів, передбачених Конституцією України(представницька функція парламенту).
81. Установча функція Верховної Ради. Сесія Верховної Ради України – основна організаційно-правова форма її діяльності.
82. Повноваження Верховної Ради.
83. Законодавча функція Верховної Ради України.
84. Контрольна функція Верховної Ради.
85. Поняття статусу народного депутата України.
86. Форми діяльності і повноваження народного депутата України.
87. Основні гарантії депутатської діяльності.
88. Становлення інституту Президента в Україні.
89. Конституційно-правовий статус Президента України.
90. Порядок виборів Президента України і вступу його на посаду.
91. Функції і повноваження Президента України.
92. Дострокове припинення повноважень Президента України та усунення його з поста в порядку імпичменту.
93. Секретаріат Президента України.
94. Поняття виконавчої влади і система її органів.
95. Кабінет Міністрів – вищий орган в системі органів виконавчої влади, його склад, основні функції та повноваження.
96. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Місцеві держадміністрації. Акти органів виконавчої влади.
97. Суди – виключні органи правосуддя в Україні.
98. Система судів загальної юрисдикції.
99. Функції і повноваження судів загальної юрисдикції.
100. Основні засади судочинства в Україні.
101. Конституційний Суд – єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні.
102. Порядок формування і склад Конституційного Суду.
103. Функції і повноваження Конституційного Суду.
104. Порядок діяльності Конституційного Суду і процедури розгляду ним справ.
105. Вища рада правосуддя: порядок формування, склад, основні функції та повноваження.
106. Конституційні основи діяльності адвокатури. Конституційні основи діяльності прокуратури.
107. Поняття територіального устрою України.
108. Форма державного устрою.
109. Ознаки України як унітарної держави.
110. Поняття, система та принципи адміністративно-територіального устрою України.
111. Поняття місцевого самоврядування та його особливості.
112. Територіальна основа і система місцевого самоврядування в Україні та її принципи.

113. Організаційно-правова, матеріальна та фінансова основи місцевого самоврядування в Україні.

114. Повноваження місцевого самоврядування.

115. Конституційні гарантії місцевого самоврядування в Україні.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Оцінювання результатів засвоєння знань студентів здійснюється у такий спосіб і за такими критеріями: усне та письмове опитування; результати самостійної роботи (контрольна робота); результати іспиту.

Шкала оцінювання знань наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
65-79	C		
55-64	D		
50-54	E	задовільно	
35-49	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно	не зараховано

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ

Контрольна робота є самостійним видом роботи здобувача, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Конституційне право України».

Робота повинна бути надрукована на аркушах формату А4 шрифтом Times New Roman, розмір 14, інтервал - 1,5 (поля: верхнє та нижнє 2 см, ліве 3,5 см, праве 1,5 см) та вкладена у файл. Обсяг роботи - 10-15 друкованих аркушів.

Структура контрольної роботи: титульний лист, зміст, відповіді на питання, список використаних джерел.

Під час виконання роботи потрібно спочатку зазначити питання, а потім дати на нього відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, написані чорнилами одного кольору, державною мовою, акуратно оформлені.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, підібрати і опрацювати нормативні акти, літературні джерела, передивитися записи, зроблені на лекціях.

При відповіді на питання - обов'язково робити посилання на нормативні акти держави, літературні джерела і використовувати їх при розкритті питань.

На кожній сторінці слід залишати поля шириною 30 - 35 мм для зауважень рецензента. В кінці роботи потрібно вказати перелік використаних джерел, поставити дату і підпис.

У список використаних джерел вносяться праці, з яких запозичуються цитати, думки, статистичні дані, на які робиться посилання. Бібліографічні посилання - це сукупність відомостей про літературне джерело, що використовується в тексті контрольної роботи. Джерела в списку літератури потрібно розташовувати згідно порядку посилань в тексті або в алфавітному порядку. Відомості про джерела повинні включати: прізвище та ініціали автора, місце видання, видавництво та рік видання, кількість сторінок. Посилання в тексті на джерела потрібно розташовувати у квадратних дужках, порядковий номер згідно з списком літератури.

Виконана робота направляється в інститут на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань здобувачів дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання - основний критерій.

2. Здатність здобувача:

– диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;

– аналізувати зміст правових актів, які нормують організацію економічних відносин у сфері цивільного захисту;

– робити узагальнюючі висновки по питанню, яке винесено на розгляд.

Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється за наступною системою:

- **«60 балів»** - якщо здобувач показав глибокі знання програмного матеріалу, грамотно і логічно його виклав, бачить проблеми та протиріччя, аналізує та розв'язує складні завдання, застосовуючи при цьому діючі нормативно-правові акти;

- **«50 балів»** - якщо здобувач твердо знає і виклав програмний матеріал, крім відтворення знань, ще і вмів розв'язувати типові завдання; без істотних помилок та вірно використав свої знання при виконанні завдання;

- «**40 балів**» - якщо здобувач в основному виклав матеріал, не розкривши окремих деталей, допустивши окремі несуттєві помилки при відповіді на теоретичні та практичне питання; продемонстрував вміння відтворити знання;
- «**незадовільно**» - якщо здобувач дав неправильну відповідь на поставлені питання або не по суті питання, або робота виконана не по варіанту.

Отримавши контрольну роботу з рецензією викладача, здобувач факультету заочного навчання зобов'язаний уважно ознайомитися із зауваженнями рецензента та внести в роботу відповідні зміни та доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати «Повторно» і направити її на рецензію.

Контрольна робота, що виконана не за своїм варіантом, в якій розкриті не всі питання, не має списку використаної літератури - не зараховується.

Отже, контрольна робота може бути незархована у таких випадках:

- виконано не той варіант контрольної роботи;
- завдання виконане з порушенням вимог до нього, в т.ч. стосовно обсягу;
- не виконано або не вірно виконано одне із завдань.

Здобувачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

Варіант завдань контрольної роботи визначається по останній цифрі номера індивідуального плану.

Роздрукована контрольна робота передається методисту відділу заочного навчання.

Здобувач при необхідності може звернутися за усною або письмовою консультацією до викладача.

ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

ВАРІАНТ 1

1. Тема: Виборчі права громадян

План:

Вступ

1. Виборчі права: поняття, зміст та види.
2. Конституційні засади виборів в Україні як гарантія забезпечення виборчих прав.
3. Конституційно-правове регулювання реалізації активного та пасивного виборчого права.

Висновки

2. Ознайомтесь з різними підходами до проблеми визначення статусу людини й громадянина. Яку концепцію підтримуєте Ви? Свою думку обґрунтуйте.

Список рекомендованих джерел:

1. Про вибори народних депутатів України: Закон України від 17.11.2011 р. № 4061-VI // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 97. – Ст. 3526.
2. Вибори в Європейському Союзі / За ред. Ковриженка Д.С.; Лабораторія законодавчих ініціатив. – К.: ФАДА, ЛТД, 2006. – 156 с. (ел. версія http://www.parliament.org.ua/docs/files/8/1150892324_ans.pdf).
3. Виборче право: навч. посіб. / за ред. В. Ф. Погорілка, М. І. Ставнійчук. – К.: Парламентське вид-во, 2003. – 383 с.
4. Ключковський Ю. Виборчі системи та українське виборче законодавство / Ю. Ключковський. – К.: Час Друку, 2011. – 132 с.
5. Ключковський Ю. Принцип загального виборчого права в контексті місцевих виборів і активне виборче право / Ю. Ключковський // Вибори та демократія. – № 4 (26). – 2010. – С. 11-22.
6. Козодой Л. Принцип загального виборчого права: теоретико-конституційний аналіз / Л. Козодой // Там же. – № 3 (21). – 2009. – С. 4-9.
7. Речицький В. Десять тез про українську виборчу систему [Електронний ресурс] – Режим доступу // <http://helsinki.org.ua/index.php?id=1179494295>.
8. Стаднік О. Поняття та класифікація принципів виборчого права / О. Стаднік // Вибори та демократія. – 2009. – № 3 (21). – С. 25-30.

ВАРІАНТ 2

1. Тема: Конституційний контроль в Україні

План:

Вступ

1. Поняття «конституційний контроль».
2. Види конституційного контролю.
3. Органи конституційного контролю (порівняльний аспект).
4. Конституційний Суд України як орган конституційного контролю.
5. Акти Конституційного Суду України.

Висновки

2. Поясніть основні принципи конституційно-правового інституту прав і свобод людини.

Список рекомендованих джерел:

1. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16.10.1996 р. № 422/96-ВР // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 272.
2. Конституційна юрисдикція: підруч. / за ред. Ю. Г. Барабаша та А. О. Селіванова. – Х.: Право, 2012. – 168 с.
3. Мироненко О. М. Конституційний Суд України / О. М. Мироненко. – К.: Київ. правда, 2011. – 910 с.
4. Скомороха В. Є. Конституційна юрисдикція в Україні / В. Є.

Скомороха. – К.: МП Леся, 2007. – 716 с.

5. Марцеляк О. В. Конституційний Суд України і прокуратура в конституційно- правовому механізмі забезпечення основних прав громадян / О. В. Марцеляк, Ю. М. Тодика. – Х.: Лібра, 1998. – 107 с.

6. Шевчук С. Основи конституційної юриспруденції / С. Шевчук. – Х. : Консум, 2002. – 296 с.

ВАРІАНТ 3

1. Тема: Процедури в конституційному судочинстві

План:

Вступ

1. Поняття «юридична процедура». Загальна характеристика процесуальних форм роботи Конституційного Суду України.
2. Особливості процедур конституційного судового нормоконтролю.
3. Особливості процедур тлумачення Конституції та законів України Конституційним Судом України.

Висновки

2. За нижче поданим поясненням зазначте, про яке право йде мова:

- а) непрацездатним громадянам надається державна допомога та пільги, що дає певну можливість вирівнювати їх доходи;
- б) відповідно до цього права держава забезпечує фінансування оздоровчо-профілактичних програм;
- в) кожний громадянин має право направляти пропозиції про поліпшення діяльності державних органів та їх посадових осіб.

Список рекомендованих джерел:

1. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16.10.1996 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 272.
2. Євсєєв О. П. Процедури в конституційному праві України / О. П. Євсєєв. – Х.: ФІНН, 2010. – 184 с.
3. Конституційна юрисдикція: підруч. / за ред. Ю. Г. Барабаша та А. О. Селіванова. – Х.: Право, 2012. – 168 с.
4. Скомороха В. Є. Конституційна юрисдикція в Україні / В. Є. Скомороха. – К.: МП Леся, 2007. – 716 с.
5. Тодыка Ю. Н. Толкование Конституции и законов Украины: теория и практика / Ю. Н. Тодыка. – Х.: Факт, 2001. – 328 с.

ВАРІАНТ 4

1. Тема: Система територіального устрою України

План:

Вступ

1. Поняття територіального устрою України, його відмінність від державного устрою.
  2. Принципи територіального устрою України.
  3. Система адміністративно-територіального устрою України.
  4. Порядок вирішення питань щодо зміни територіального устрою України.
- Висновки

2. Розв'яжіть юридичну задачу:

Громадянин С. опублікував, на основі детального аналізу діяльності обласної адміністрації за три роки, статтю, де критикував кадрову політику голови облдержадміністрації. Чи мав громадянин С. право робити це? Відповідь обґрунтуйте.

Список рекомендованих джерел:

1. Про столицю України – місто-герой Київ: Закон України від 15.01.1999 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1999 р. – № 11. – Ст. 79.
2. Рішення Конституційного Суду України № 11-рп/2001 від 13.07.2001 р. (справа про адміністративно-територіальний устрій) // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 29. – Ст. 1327.
3. Іщенко О. Принципи адміністративно-територіального устрою України / О. Іщенко // Право України. – 2011. – № 4. – С. 238-244.
4. Іщенко О. Реалізація Верховною Радою України повноважень у сфері адміністративно-територіального устрою України / О. Іщенко // Юрид. журнал. – 2010. – № 3. – С. 58-65.
5. Іщенко О. Питання адміністративно-територіального устрою у правових позиціях Конституційного Суду України: проблеми теорії та практики / О. Іщенко, О. Совгіря // Вісн. Конституц. Суду України. – 2010. – № 4. – С. 107-117.
6. Калиновський Б. В. Шляхи удосконалення конституційної моделі адміністративно-територіального устрою та організації місцевої публічної влади України / Б. В. Калиновський // Часопис Київ. ун-ту права. – 2011. – № 3. – С. 100-103.
7. Клименко О. Перспективи розвитку територіального устрою України / О. Клименко // Підприємництво, госп-во і право. – 2011. – № 5. – С. 7-10.
8. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Х.: Право, 2011. – С. 932-945.
9. Колісник В. П. Актуальні проблеми конституційно-правового регулювання державно-територіального устрою України / В. П. Колісник // Наука конституційного права України: сучасний стан та напрями розвитку: матеріали виступів учасників “круглого столу”. – Х.: Право, 2009. – С. 78-83.

10. Кушниренко А. Г. Проблемы административно-территориального устройства Украины в условиях формирования правового государства / А. Г. Кушниренко // Пробл. законности. – 1993. – Вып. 28.

11. Кушниренко А. Г. Унитаризм как принцип конституционного строя Украины и форма государственного единства / А. Г. Кушниренко, Т. Н. Слинько // Конституц. развитие России и Украины: сб. науч. тр. – Вып. 1. – Х.: Право, 2011. – С. 193-210.

12. Магновський І. Й. Теоретико-правові основи територіального устрою України / І. Й. Магновський // Наук. вісн. Нац. акад. внутр. справ. – 2011. – № 3. – С. 253-260.

13. Новик В. Сучасний стан адміністративно-територіального устрою та шляхи його вдосконалення / В. Новик // Вісн. Нац. акад. держ. управління при Президенті України. – 2004. – № 2.

14. Ткачук П. Район: актуальні питання історії, теорії і практики територіального устрою / П. Ткачук // Право України. – 1998. – № 9.

ВАРІАНТ 5

1. Тема: Функції Верховної Ради України

План:

Вступ

1. Поняття та система функцій Верховної Ради України.
2. Представницька функція в системі функцій парламенту.
3. Загальна характеристика законодавчої функції Верховної Ради України.
4. Установча функція як напрямок діяльності парламенту України.
5. Функція парламентського контролю: сутність, форми здійснення. Висновки

2. У реченнях пропущені слова. Із варіантів, поданих у дужках, виберіть правильний.

Права і свободи ... (відокремлюються, на відокремлюються) від обов'язків громадян.

Реальними права людини стають лише тоді, коли вони ... (зв'язані, не зв'язані) звиканням нею обов'язків.

Права і свободи людини (не можуть зробити, роблять) її незалежною від суспільства, в якому вона живе.

Список рекомендованих джерел:

1. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10.02.2010 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 2010. – № 14-15, № 16-17. – Ст. 133.
2. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 04. 04.1995 р. // Там же. – 1995. – № 19. – Ст.134.

3. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України // Там же. – 1998. – № 20. – Ст. 99.
4. Про Рахункову палату: Закон України // Там же. – 1996. – № 43. – Ст. 212. (зізмін.). – Там же. – 1998. – № 24. – Ст. 137.
5. Барабаш Ю. Г. Парламентський контроль в Україні (конституційно-правовий аспект) / Ю. Г. Барабаш. – Х., 2004.
6. Колесник К. О. Парламентська процедура: порівняльно-правовий аналіз / К. О. Колесник. – Х., 2002.
7. Наливайко Л. Р. Функції Верховної Ради України: критерії класифікації та види / Л. Р. Наливайко, Х. В. Приходько // Бюл. М-ва юстиції України. – 2003. – № 11. – С. 5-14.
8. Пустовіт Ж. М. Основні напрями діяльності Верховної Ради України – парламенту України / Ж. М. Пустовіт // Там же. – 2011. – № 6 (червень). – С. 27-34.
9. Фрицький Ю. О. Правові засади реалізації законодавчої влади Верховною Радою України / Ю. О. Фрицький // Публічне право. – 2011. – № 4. – С. 37.

ВАРІАНТ 6

1. Тема: Форми безпосередньої демократії в Україні: види та правове регулювання

План:

Вступ

1. Поняття безпосередньої демократії та її головні форми.
2. Вибори як одна з основних форм безпосередньої демократії. Поняття і видивиборчих систем. Виборча система в Україні.
3. Поняття і види референдумів в Україні. Юридична сила рішень, прийнятих на референдумі.
4. Інші форми безпосередньої демократії та їх конституційно-правове регулювання в Україні.

Висновки

2. Визначте, які з наведених тверджень є правильними:
  - а) система державних органів та система місцевого самоврядування будується відповідно до адміністративно-територіального поділу України так, ні.
  - б) Повноваження Верховної Ради можуть бути припинені в будь-який час так, ні.
  - в) сесії Верховної Ради можуть бути черговими і позачерговими так, ні.
  - г) усі рішення Верховної Ради приймає включно на пленарних засіданнях так, ні.

Список рекомендованих джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // Відом. Верхов. Ради

- України. – 1996. –
№ 30. – Ст. 141 (із змін., внесеними згідно із Законом України від 01.02.2011 р.)
// Там же.
- 2011. – № 10. – С. 489. – Ст. 68.
2. Про вибори народних депутатів України: Закон України від 17.11.2011 р. // Там же. – 2012. – № 10-11. – С. 416. – Ст. 73.
  3. Про вибори Президента України: Закон України від 05.03.1999 р. в ред. Закону від 18.03.2004 р. // Там же. – 2004. – № 20-21. – Ст. 291.
  4. Про всеукраїнський та місцеві референдуми: Закон України від 03.07.1991 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1991. – № 33. – Ст. 433, із змін., внесен. згідно із Законом України від 19.06.1992 р. // Там же. – 1992. – № 35. – Ст. 515.
  5. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. // Там же. – 1996. – № 47. – Ст. 256 (зміни див.: Там же. – 1999. – № 26. – Ст. 219; 2004. – № 13. – Ст. 181; 2005. – № 11. – Ст. 200; 2009. – № 36-37. – Ст. 511; Голос України від 30.12.2011. – № 249).
  6. Барабаш Ю. Г. Шляхи оптимізації конституційної моделі інституту референдуму в Україні / Ю. Г. Барабаш // Бюл. М-ва юстиції України. – 2009. – № 6. – С.31-40.
  7. Барабаш Ю. Г. Співвідношення форм безпосередньої та представницької демократії при вирішенні питань, пов'язаних із державним суверенітетом / Ю. Г. Барабаш // Організаційні та правові проблеми забезпечення державного суверенітету: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 27 берез. 2009 р.). – Х.: Вид. СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2009. – С. 3-4.
  8. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Х.: Право, 2011. – 1128 с.
  9. Основи демократії: навч. посібник / за заг. ред. А. Колодій. – К.: Ай Бі, 2002. – 684 с. Погорілко В. Ф. Референдне право України: навч. посіб. / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко. – К.: Ліра-К, 2006. – 366 с.
  10. Ставнійчук М. І. Законодавство про вибори народних депутатів України: актуальні проблеми теорії і практики / М. І. Ставнійчук. – К.: Факт, 2001. – 156 с.
  11. Тодыка О. Ю. Народовластие в условиях глобализации / О. Ю. Тодыка. – Х.: Право, 2005. – 334 с.
  12. Цвік М. В. Форми безпосередньої демократії / М. В. Цвік // Конституційне право України; за ред. В. Я. Тація, В. Ф. Погорілка, Ю. М. Тодики. – К.: Укр. центр правн. студій, 1999. – С. 148-173.
  13. Чуб О. О. Трансформації у виборчому законодавстві України / О. О. Чуб // Форум права. – 2011. – № 3. – С. 836-840 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/FP/2011-3/11coovzu.pdf>.

ВАРІАНТ 7

1. Тема: Конституційно-правовий статус людини і громадянина в

Україні

План:

Вступ

1. Поняття конституційно-правового статусу людини і громадянина та його структура. Види правового статусу людини і громадянина.
2. Принципи конституційно-правового статусу людини і громадянина.
3. Загальна характеристика конституційних прав, свобод і обов'язків людини і громадянина як головних елементів конституційно-правового статусу людини.

Висновки

2. За прийняття резолюції недовіри уряду проголосувало 136 депутатів.

Чи буде прийнято рішення про недовіру Кабінету Міністрів?

Яка мінімальна кількість депутатів повинна проголосувати «за», щоб рішення проне довіру було прийнято?

Список рекомендованих джерел:

1. Загальна декларація прав людини // Права людини: Міжнародні договори України, декларації, документи: Зб. міжнар. док. – К.: Наук. думка, 1992. – С. 18-24.
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права // Там же. – К.: Наук думка, 1992. – 200 с. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права // Там же. – 1992. – 200 с.
3. Конвенція про захист прав і основоположних свобод людини від 04.11.1950 р. // Офіц. вісн. України. – 1998. – № 13. – С. 270-302.
4. Князев В. Поняття та елементи конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні / В. Князев // Право України. – 1998. – № 12. – С. 4-8.
5. Колодій А. М. Права та обов'язки людини і громадянина в Україні: підруч. / А. М. Колодій. – К.: Правова єдність, 2008. – 350 с.
6. Кушніренко О. Г. Права і свободи людини і громадянина / О. Г. Кушніренко, Т. М. Слінько. – Х.: Факт, 2001. – 438 с.
7. Летнянчин Л. І. Конституційні обов'язки людини і громадянина в Україні: проблеми теорії і практики / Л. І. Летнянчин. – Х.: Вид. СПД ФО Вапнярчук Н.М., 2006. – 256 с.
8. Полховська І. К. Конституційний принцип рівності людини і громадянина в Україні / І. К. Полховська. – Полтава: Полтав. літератор, 2009. – 200 с.
9. Проблеми реалізації прав і свобод людини та громадянина в Україні / за ред. Н. М. Оніщенко, О. В. Зайчук. – К.: Юрид. думка, 2007. – 424 с.
10. Рабінович П. М. Права людини і громадянина: навч. посіб. / П. М. Рабінович, М.І. Хавронюк. – К.: Наук. думка, 2004. – 464 с.
11. Тодика Ю. М. Основні обов'язки людини і громадянина як елемент конституційно-правового статусу особистості / Ю. М. Тодика, О. П. Євсєєв // Наук. вісн. Чернів. ун-ту. – Вип. 180. Правознавство. – 2003. – С. 37-41.

ВАРІАНТ 8

1. Тема: Конституційно-правові відносини та їх структура

План:

Вступ

1. Конституційно-правові відносини: поняття, особливості, структура.
2. Види конституційно-правових відносин.
3. Поняття та види суб'єктів конституційно-правових відносин.
4. Загальна характеристика об'єктів конституційно-правових відносин.
5. Зміст конституційно-правових

відносин.

Висновки

2. Визначте, до компетенції яких органів чи посадових осіб відносяться наступні повноваження:

- а) забезпечення недоторканості державного кордону України;
- б) вирішення питань про відповідність правових актів Конституції України;
- в) представлення України на міжнародній арені.

Список рекомендованих джерел:

1. Барабаш Ю. Установча влада українського народу як конституційний феномен / Ю. Барабаш // Право України. – 2009. – № 11. – С. 73-80.
2. Давидов Р. Питання теорії конституційних правовідносин / Р. Давидов, Ю. Данилюк // Там же. – 2006. – № 1. – С. 16-19.
3. Данилюк Ю. Визначення поняття суб'єктів конституційних правовідносин / Ю. Данилюк // Юрид. Україна. – 2008. – № 5. – С. 28-31.
4. Зімбровська М. С. Методологічний аналіз сучасних інтерпретацій поняття «конституційно-правові відносини» / М. С. Зімбровська // Наук. вісн. Дніпропетр. держ. ун-ту внутр. справ. – 2010. – № 1. – С. 69-74.
5. Погорілко В. Суб'єкти конституційно-правових відносин: поняття, ознаки, види / В. Погорілко, В. Федоренко // Право України. – 2002. – № 10. – С. 3-9.
6. Погорілко В. Об'єкти конституційного права України: поняття, ознаки та види / В. Погорілко, В. Федоренко // Там же. – 2004. – № 2. – С. 9-16.
7. Тодыка Ю. Н. Конституционное право Украины / Ю. Н. Тодыка, О. Ю. Тодыка. – Х.: Райдер, 2003. – 292 с.
8. Тодыка Ю. Н. Конституция Украины: проблемы теории и практики / Ю. Н. Тодыка. – Х.: Факт, 2000. – 608 с.
9. Третяк О. П. Поняття та ознаки об'єктів конституційно-правових відносин / О. П. Третяк // Вісн. Запоріж. держ. ун-ту. – 2004. – № 1. – С. 78-84.
10. Шаповал В. Суб'єкти конституційного права України: постановка проблем теоретичного визначення / В. Шаповал // Право України. – 2000. – № 8. – С. 21-24.

ВАРІАНТ 9

1. Тема: Конституція України як Основний Закон суспільства і держави

План:

Вступ

1. Поняття конституції як Основного Закону України.

2. Класифікація конституцій.
  3. Юридичні властивості Конституції України.
  4. Принципи та функції Конституції України.
- Висновки

2. Рішення органів місцевого самоврядування є:

- а) обов'язковими на відповідній території; б) мають рекомендований характер;

в) обов'язковими для державних та комунальних підприємств на відповідній території.

Список рекомендованих джерел:

1. Конституція України. Науково-практичний коментар / редкол.: В. Я. Тацій (голова редкол.), О. В. Петришин (відп. секретар), Ю. Г. Барабаш та ін. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Х.: Право, 2011. – 1128 с.
2. Погорілко В. Поняття та юридичні властивості Конституції України / В. Погорілко, В. Федоренко // Право України. – 2006. – № 11. – С. 4-10.
3. Речицкий В. Политический предмет конституции / В. Речицкий. – К.: Дух і Літера. – 2012. – 740 с.
4. Скрипнюк О. Поняття функцій конституції та теоретико-методологічні проблеми їх класифікації / О. Скрипнюк // Право України. – 2006. – № 2. – С. 21-26.
5. Стецюк П. Б. Основи теорії конституції та конституціоналізму. Частина перша: посіб. для студ. / П. Б. Стецюк. – Л.: Астролябія, 2003. – 232 с.
6. Тодыка Ю. М. Конституция Украины: проблемы теории и практики: [моногр.] / Ю. М. Тодыка. – Х.: Факт, 2000. – 608 с.
7. Тодыка Ю. Н. Конституция Украины – основной закон государства и общества / Ю. Н. Тодыка. – Х.: Факт, 2001. – 382 с.
8. Федоренко В. Л. Конституція України: поняття та юридичні властивості / В. Л. Федоренко, О. В. Носенко // Стратегічні пріоритети: наук.-аналіт. зб. – № 2 (7). – 2008. – С. 188-194.
9. Шаповал В. Сутнісні характеристики конституції як основного закону держави / В. Шаповал // Право України. – 2008. – № 10. – С. 4-12.

ВАРІАНТ 0

1. Тема: Становлення конституціоналізму в Україні

План:

Вступ

1. Поняття сучасного конституціоналізму.
2. Головні етапи розвитку українського конституціоналізму.
3. Система українського конституціоналізму.

Висновки

2. Питання про зміну території України вирішуються:

- а) Конституцією;
- б) законами і підзаконними актами;
- в) Верховною Радою України;
- г) виключно всеукраїнським референдумом.

Список рекомендованих джерел:

1. Барабаш Ю. Г. Український конституціоналізм як пріоритетний об'єкт наукових досліджень / Ю. Г. Барабаш // Наука конституційного права України: сучасний стан та напрямки розвитку. – Х.: Право, 2009. – С. 93-99.
2. Конституційне право України: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. Колісник, Ю. Барабаш. – Х.: Право, 2008. – 416 с.
3. Крусян А. Р. Сучасний український конституціоналізм: моногр. / А. Р. Крусян. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 560 с.
4. Речицкий В. Конституционализм. Украинский опыт / В. Речицкий. – Х.: Фолио, 1998. Речицкий В. Прості цінності конституціоналізму / В. Речицкий // Критика. – 2011. – Число 1-2 [Електрон. ресурс]. Режим доступу: http://krytyka.com/cms/front_content.php?idart=1018.
5. Стецюк П. Б. Основи теорії конституції та конституціоналізму: посіб. для студ. / П. Б. Стецюк. – Л.: Астролябія, 2003. – Ч.1.
6. Тацій В. Проблеми становлення сучасного конституціоналізму в Україні / В. Тацій, Ю. Тодика // Право України. – 2001. – № 6.
7. Українська конституційна традиція на тлі досвіду конституціоналізму країн Центральної та Східної Європи // Країни Центрально-Східної Європи в умовах глобалізації: історикометодологічний, політико-правовий та економічний аспект; за ред. Є.В. Бевзюка, О.О. Гріна. – Ужгород, 2010. – 368 с.
8. Шаповал В. М. Становлення конституціоналізму в Україні: проблеми теорії / В. М. Шаповал // Право України. – 1998. – № 5. – С. 25-29.
9. Шаповал В. М. Сучасний конституціоналізм / В. М. Шаповал. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 560 с.
10. Шевчук С. Доктрина верховенства права та конституціоналізму: історична генеза і співвідношення / С. Шевчук // Право України. – 2010. – № 3. – С. 52-61.
11. Шевчук С. Основи конституційної юриспруденції: навч. посіб. / С. Шевчук. – Х.: Консум, 2002. – 394с.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. №254/96 (зі

змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/254к/96-вр

2. Про громадянство України. Закон України від 18.01.2001 № 2235-III (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

3. Про національні меншини. Закон України від 25.06.1992 № 2494-XII (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

4. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб. Закон України від 20.10.2014 № 1706-VII [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

5. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. Закон України від 08.07.2011 № 3671-VI (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

6. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства. Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

7. Про всеукраїнський референдум. Закон від 06.11.2012 № 5475-VI (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

8. Про вибори народних депутатів України. Закон України від 17.11.2011 № 4061- VI (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

9. Про вибори Президента України. Закон України від 05.03.1999 № 474-XIV (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

10. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Закон України від 10.07.2010 № 2487-VI (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

11. Про громадські об'єднання. Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

12. Про Кабінет Міністрів України. Закон України від 27.02.2014 № 794-VII (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

13. Про місцеві державні адміністрації. Закон України від 09.04.1999 № 586-XIV (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

14. Про судоустрій і статус суддів. Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

15. Про Конституційний Суд України. Закон України від 03.08.2017, 2136-19) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

16. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21.05.1997 № 280/97- ВР (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

17. Про прокуратуру. Закон України від 14.10.2014 № 1697-VII (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

18. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

19. Про Вищу раду правосуддя. Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon. rada. gov. ua/

20. Про адвокатуру та адвокатську діяльність. Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI (зі змінами) [Електронний ресурс] // Режим доступу: zakon. rada. gov. ua/

Навчальна література:

1. Актуальні проблеми конституційного права України : підручник / ред. А. Ю. Олійник. – К. : ЦУЛ, 2013. – 554 с.

2. Кафарський, В. І. Конституційне право України у схемах : навч. посібник / В. І. Кафарський, І. І. Припхан. – К. : Ліра-К, 2013. – 272 с.

3. Колодій, А. М. Права свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні : підручник / А. М. Колодій, А. Ю. Олійник. – К. : Правова єдність, 2008. – 350 с.

4. Корогод, Г. І. Перша Конституція України. Пилип Орлик і його діяльність в еміграції : навч. посібник / Г. І. Корогод, В. П. Грובה. – 2-е вид. доп. – Суми : Університетська книга, 2011. – 128 с.

5. Конституційне право України : навчальний посібник для підготовки до іспитів / укл. : І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. - К. : ЦУЛ, 2013. - 218 с.

6. Молдован, В. В. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина : навч. посібник / В. В. Молдован, Л. І. Чулінда. –К. : ЦУЛ, 2012. – 206 с.

7. Погорілко, В. Ф. Конституційне право України : підручник / В. Ф. Погорілко, В. Л. Федоренко ; ред. : В. Л. Федоренко. - 4-е вид., перероб. і доп. - К. : Ліра- К, 2012. - 576 с

8. Совгіря, О. В. Конституційне право України. Повний курс : навч. посібник / О. В. Совгіря, Н. Г. Шукліна. - 2-е вид., перероб. і доп. - К. : Юрінком Інтер, 2012. - 544 с.

Додаткова література:

1. Барабаш Ю. Президент у змішаних республіках : деякі питання конституційно- правової теорії та практики / Ю. Барабаш // Право України. – 2012. – № 8. – С. 93– 99.

2. Бровко Н. І. Права людини як фундаментальна цінність громадянського суспільства: український аспект / Н. І. Бровко // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2013. – № 1. – С. 3–5.

3. Берназюк Я. Законодавче регулювання нормотворчої діяльності Президента України: науково-практичний аспект / Я. Берназюк // Віче. –2013. – № 18. – С. 3 –7.

4. Богословська Ж. Судові органи в системі реалізації конституційного права людини та громадянина на соціальний захист в Україні / Ж. Богословська // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 5. – С. 106 – 110.

5. Боняк, В. Особливості організації та функціонування органів охорони правопорядку в аспекті сучасної змішаної форми правління в Україні / В. Боняк // Право України. –2014. –№ 8. – С. 85 – 95.

6. Бисага, Ю. Конституційна реформа в Україні як наслідок формування нової парадигми конституціоналізму / Ю. Бисага, Д. Белов // Право України. – 2014. – № 8. – С. 96–104.
7. Барабаш, Ю. Президентська влада у змішаних республіках: окремі питання теорії та практики / Ю. Барабаш // Право України. – 2014. – № 8. – С. 67–76.
8. Батанов, О. Конституційно-правові засади державного устрою України [лекція] : курс лекцій / О. Батанов // Право України. – 2014. – № 9. – С. 130–143.
9. Батанов О. Конституційно-правові проблеми територіального устрою України: доктринальні та прикладні аспекти / О. Батанов // Право України. – 2014. – № 9. – С. 11 – 21.
10. Бондар М. Територія як конституційна цінність: поєднання публічно-владних та приватно-особистісних засад / М. Бондар // Право України. – 2014. – № 9. – С. 22 –31.
11. Барабаш Ю. Конституційний вимір української демократії (історико-теоретичні нотатки) / Ю. Барабаш // Право України. – 2014. – № 7. – С. 137 –145.
12. Барабаш Ю. Принципи соціальної держави : окремі питання конституційно-правової доктрини та практики на сучасному етапі [Текст] / Ю. Барабаш // Право України. – 2013. – № 12. – С. 54–70.
13. Власенко О. Конституційно-правовий механізм реалізації права громадян на свободу мирних зборів [Текст] / О. Власенко // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 5. – С. 111–113
14. Гультай М. Конституційна скарга як прояв дії верховенства права / М. Гультай // Право України. – 2012. – № 9. – С. 316 –324
15. Гудзь Л. Механізм забезпечення виборчих прав громадян України та його основні елементи / Л. Гудзь // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 7. – С. 129 – 131
16. Головатий С. Тріада європейських цінностей – верховенство права, демократія, права людини – як основа українського конституційного ладу / С. Головатий // Право України. – 2011. – № 5. – С. 159 –174
17. Головін А. Захист основоположних прав людини і громадянина під час надання Конституційним Судом України офіційного тлумачення положень Конституції та законів України / А. Головін // Віче . – 2011. – № 18. – С. 13–16
18. Головатий С. Україна – «соціальна» держава: що це? [Текст] / С. Головатий // Право України.–2014. – № 7. – С. 199 – 233.
19. Георгієвський Ю. Зміст категорії «розмежування» щодо компетенції органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування / Ю. Георгієвський // Право України. – 2014. – № 8. – С. 217 – 224.
20. Галус О. О. Становлення та розвиток інституту виборів в Україні / О. О. Галус // Університетські наукові записки. – 2013. – № 4. – С. 36 – 41.
21. Джузь В. Соціологія конституційного права (до постановки питання) / В. Джузь // Право України. – 2010. – № 11. – С. 66–75
22. Івановська А. М. Офіційне тлумачення Конституції і законів

України як повноваження Конституційного Суду України / А. М. Івановська // Університетські наукові записки. – 2013. – № 4. – С. 19 – 35.

23. Колодій, А. Конституційний процес та сучасна конституційна реформа в Україні : етапи розвитку / А. Колодій // Право України. – 2012. – № 8. – С. 114–121

24. Ключковський, Ю. Деякі проблеми конституційного регулювання виборів / Ю. Ключковський // Право України. – 2012. – № 8. – С. 86–92

25. Капустинський, В. Взаємозв'язок понять "судова влада", "правосуддя" і "судочинство" у контексті сучасного реформування / В. Капустинський, О. Хотинська- Нор // Право України. – 2012. – № 9. – С. 363–368.

26. Костенко О. Прогресивний світогляд і конституційна перспектива / О. Костенко // Віче. – 2013. – № 11. – С. 1

27. Коліушко І. Пріоритети судової реформи на сучасному етапі [Текст] / І. Коліушко, Р. Куйбіда // Право України . – 2010. – № 5. – С. 55. – 63

28. Кампо В. Принципи офіційного тлумачення Конституції та законів України: перспектива конституціоналізації / В. Кампо, І. Нікітіна // Право України. – 2012. – № 9. – С. 310 – 315

29. Ключковський Ю. Виборчий процес: правова природа і суб'єктний аспект [Текст] / Ю. Ключковський // Право України. – 2014. – № 7. – С. 157–166.

30. Крусян А. Фактори конституційного процесу в сучасній Україні: у пошуках стабільності та демократичного розвитку/ А. Крусян // Право України. – 2014. – № 7. – С. 167– 174.

31. Колісник В. Періодична зміна форми правління та трансформація українського парламентаризму в контексті політичної структуризації [Текст] / В. Колісник // Право України. – 2014. – № 8. – С. 39 – 44.

32. Колюх В. Звуження через розширення: правовий статус Президента України в контексті конституційних змін / В. Колюх // Віче. – 2014. – № 23. – С. 9 – 12.

33. Колісник В. Ідея федералізації в Україні у контексті національно-етнічного чинника: історичний досвід та сучасні виклики / В. Колісник // Право України. – 2014. – №9. – С. 53 – 63.

34. Кресіна І. Еволюція унітаризму в Україні: між консолідацією та консервацією / І. Кресіна, О. Стойко // Право України. – 2014. – № 9. – С. 45–52.

35. Колісник В. Сутність конституціоналізму, конституційна доктрина та головні доктринальні підходи до визначення конституційного ладу / В. Колісник // Право України. – 2013. – № 12. – С. 71– 92

36. Косінов С. Народ як первинний суб'єкт здійснення контролю над публічною владою / С. Косінов // Право України. – 2013. – № 10. – С. 178 – 184.

37. Коліушко І. На порядку денному — конституційна реформа / І. Коліушко, Я. Журба // Право України. – 2014. – № 7. – С. 35 – 46.

38. Колодій А. Теоретичні проблеми розвитку конституційного права України / А. Колодій // Право України. – 2014. – № 7. – С. 130–136.
39. Колюх, В. Звуження через розширення: правовий статус Президента України в контексті конституційних змін / В. Колюх // Віче. – 2014. – № 23. – С. 9–12.
40. Литвин В. Життя вимагає модернізації основного закону України / В. Литвин // Право України. – 2012. – № 8. – С. 16–18
41. Литвинов О. Інститут президента як невід'ємний елемент республіканської форми правління: конституційно-правова характеристика / О. Литвинов // Підприємництво, господарство і право. – 2011. – № 6. – С. 122–126
42. Любченко П. Удосконалення форми правління в Україні в умовах розвитку громадянського суспільства / П. Любченко // Право України. – 2014. – № 8. – С. 117–125.
43. Лемак В. Конституційне правосуддя в державах Центральної Європи: досвід для України / В. Лемак // Право України. – 2010. – № 6. – С. 54–59/
44. Нудненко Л. Деякі проблеми змісту та реалізації конституційного права на свободу слова / Л. Нудненко // Право України. – 2012. – № 8. – С. 110–113
45. Ставнічук М. Окремі проблеми новітнього конституційного процесу у світлі висновків Європейської комісії "За демократію через право" (Венеціанська комісія) / М. Ставнічук // Право України. – 2012. – № 8. – С. 146–153
46. Сульженко Ю. Конституційний механізм реалізації економічних прав та свобод людини і громадянина в Україні / Ю. Сульженко // Віче. – 2011. – № 14. – С. 16–19
47. Серьогіна С. Конституційна форма правління в Україні: лекція / С. Серьогіна // Право України. – 2014. – № 8. – С. 139–153.
48. Петришин О. Форма державного правління в Україні: до пошуку конституційної моделі / О. Петришин // Право України. – 2014. – № 8 – С. 105–116.
49. Сухонос В. Лекція професора В. Сухоноса: "Конституційна реформа в Україні" / В. Сухонос // Право України. – 2014. – № 7. – С. 186–198.
50. Святоцький О. Форма державного правління сучасної держави в Україні / О. Святоцький // Право України. – 2014. – № 8. – С. 9–13.
51. Савчин М. Реформування місцевого самоврядування в Україні у контексті соціетального конституціоналізму / М. Савчин // Право України. – 2014. – № 9. – С. 116–125.
52. Стрижак А. Конституційна реформа в Україні: передумови, мета та способи реалізації / А. Стрижак // Віче. – 2014. – № 23. – С. 21–31.
53. Шаповал В. Конституційне право як галузь, наука і навчальна дисципліна / В. Шаповал // Право України. – 2014. – № 8. – С. 178–197.
54. Шаповал, В. Джерела конституційного права України: питання теорії та практики / В. Шаповал // Право України. – 2014. – № 9. – С. 155–170.

Інформаційні ресурси

1. Офіційне представництво Президента України // Режим доступу: www.president.gov.ua
2. Урядовий портал: єдиний портал органів виконавчої влади України // Режим доступу: www.kmu.gov.ua
3. Верховний Суд України: інформаційний сервер // Режим доступу: www.scourt.gov.ua
4. Верховна Рада України: офіційний портал // Режим доступу: portal.rada.gov.ua
5. Судова влада України: офіційний веб-портал // Режим доступу: court.gov.ua/

ДОДАТОК А

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ
ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
ВІДДІЛЕННЯ ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА
з Конституційного права
України

Студента (ки) 2-го курсу (т. н. 3 р.
10 м.) 1 групи ОР «бакалавр»
спеціальності 081
«Право»
Іваненка І. І.
Шифр 945

м. Черкаси – 2022 рік